

fotograaf: Menno Boermans

Katja Staartjes, bergbeklimster

“Topsport is leren omgaan met teleurstellingen.”

Katja Staartjes: naar de top en dan verder

De top bereiken is teamwerk en de kwaliteit van je hulpmiddelen is essentieel. Dat weet bergbeklimmer Katja Staartjes als geen ander. En als je eenmaal de top hebt bereikt, blijven er altijd nieuwe doelen over om naar te streven. Het gaat om ontwikkeling.

In het platte Nederland opgroeien, en dan toch bergbeklimmer worden. Voor veel Nederlanders zal dit niet de meest voor de hand liggende levensinvulling zijn. ‘Dat was het voor mij ook niet’, zegt Katja Staartjes. ‘Ik groeide op in Castricum. En als we ‘s winters naar de bergen gingen, was dat niet om te klimmen maar om te skiën. De omslag kwam pas veel later, toen ik al in Wageningen studeerde. Ik ging toen met vrienden in de bergen wandelen en dacht meteen tijdens die eerste tocht:

ik wil nooit meer wat anders. De jaren daarna maakte ik fantastische wandeltochten en telkens een stapje verder. Maar op gegeven moment merk je dat je over gerichte kennis en vaardigheden moet beschikken om over een gletsjer heen te gaan die je onderweg aantreft.’ Dus volgde Katja een cursus om gletsjerkennis op te doen. Daarna volgden diverse andere cursussen. In 1994 deed Katja haar eerste ervaring op met hoogte: een trektocht in de Himalaya tot 6.000 meter.

Een jaar later volgde een top van 6.500 meter. ‘Gelukkig bleek ik goed tegen de hoogte te kunnen’, vertelt ze. ‘Dat weet je vooraf nooit.’

Boven 8.000 meter

In 1998 volgde de eerste grote expeditie: met een Nederlands team naar de Cho Ooyu, 8201 meter. ‘Mijn eerste ervaring boven de 8.000 meter’, zegt Katja. ‘Daar is het leven echt anders. Het is overleven, alles wordt moeilijk op die hoogte. Je moet daar dus focussen en zorgen dat je geen energie verliest. Maar zo’n expeditie gaat niet alleen over het bereiken van de top. Het is een zeer intensief traject dat maanden voorbereiding vergt. En het is prachtig om gericht en in kleine stapjes naar zo’n doel toe te werken. Je raakt tijdens een expeditie intens met elkaar verbonden, omdat de omstandigheden zo extreem zijn en je afhankelijk bent van elkaar.’ Je kunt als bergbeklimmer niet zomaar met iedereen reizen, erkent Katja. ‘Je zit dag en nacht dicht op elkaar, en ieder zit tegen zijn grens aan’, zegt ze, ‘dus dan

ontploft het snel. Je moet dus vooraf echt goed nadenken over de vraag met wie je zo’n expeditie wel en niet aankunt. Als je een nieuw hoogtekamp bereikt op de berg en de tent gaat opzetten, is er altijd wel iemand hoogteziek. Dan moeten de anderen klakkeloos zijn werk overnemen, Hetzelfde geldt als je door diepe sneeuw het spoor maakt: dan moet je de bereidheid hebben de zwaarste taak, de koppositie van elkaar over te nemen. Het is dus een soort snelkookpan, die je alleen onder controle houdt als het team sterk genoeg is. Natuurlijk heb ik wel eens meegemaakt dat een ruzie escaleerde. En dan moet je het weliswaar uitpraten, maar daarvoor moet je wel het goede moment uitkiezen. En dat is niet hoog op de berg, want daar heb je al je energie nodig voor de beklimming.’

De wereldtop

In 1998 zegde Katja haar baan op als manager van de facilitaire dienst van het UMCU. ‘Dat was niet makkelijk, maar je moet keuzes maken’, zegt ze. Haar keuze was gaan klimmen om uit te vinden wat ze daar precies mee wilde. Toen ze als eerste Nederlandse vrouw de hoogste berg ter wereld bedwong, Mount Everest, volgden vanzelf uitnodigingen voor lezingen. Ze besloot als zelfstandig interimmanager te gaan werken. De afgeronde opdrachten zijn goed te combineren met expeditieklimmen, lezingen geven en boeken schrijven. Hulpmiddelen zijn cruciaal voor een bergbeklimmer. ‘Ze zijn de enige factor die je volledig in de hand hebt en kunt beïnvloeden’, zegt Katja. ‘In je spullen moet je dus geen enkele vergissing maken. Naast

de kwaliteit is vooral ook het gewicht ervan essentieel. Natuurlijk hebben we wel eens foute keuzes gemaakt in de aanschaf van onze materialen. Elke expeditie leer je weer opnieuw. Je weet bijvoorbeeld dat je de sneeuwschep in de tent moet leggen, want als je hem buiten laat liggen en het gaat sneeuwen, dan vind je hem niet meer terug. Maar ja, toen ging het twee meter sneeuwen en konden we de tent ternauwernood terugvinden laat staan uitgraven. Daar leerden we dus van dat je altijd een reserveschep in het basis-kamp moet hebben.’

Nieuwe doelen kiezen

Inmiddels is Katja 48 en haar partner vijftig. ‘Zo langzamerhand worden we te oud voor klimtochten naar 8.000 meter’, zegt ze. ‘Dus verleggen we onze doelen. Onze droom is Nepal door te trekken van het ene naar het andere drielandpunt. We zoeken de meest noordelijke en hoogste route uit, langs Tibet. We gaan in het voorjaar van start, via drie etappes die ieder zo’n twee maanden vergen.’ Ook dit is dus geen reis zonder risico’s. ‘Met risico’s leer je al doende omgaan’, zegt Katja. Bij de eerste beklimming vroeg ik steeds aan mijn teamgenoot: ‘Zit het touw wel goed vast?’. Ik heb dus echt moeten leren dat je je leven in handen van een ander legt en dat je die ander blindelings moet kunnen vertrouwen. Ook moet je leren op verantwoorde wijze met de risico’s om te gaan. Soms betekent dit dat je met de top in het zicht moet beslissen om terug te gaan omdat het gevaar van doorgaan echt te groot is. Topsport is leren omgaan met teleurstellingen.’ ■